

Gala wordt weer knalfeest

De Britse schrijver George Orwell schreef in zijn gelijknamige boek een negatief toekomstbeeld voor het jaar 1984: zijn fictieve verhaal beschreef een wereld waarin de enkeling ten onder ging in een kansloze strijd tegen een totalitair bewind.

Nu het jaar waarin Orwells boek zich afspeelde daadwerkelijk was aangebroken, konden feiten en fictie met elkaar vergeleken worden. De wereld beleefde rond de jaarwisseling inderdaad niet zijn vrolijkste momenten en - op veel kleinschaliger niveau - de wijze van Edison-jurering werd tot dan toe door een enkeling 'elitair' genoemd.

1984 was echter ook het jaar waarin de toekenning van de Edisons Populair een nieuw fundament kreeg. Het tot dan toe gehanteerde jurysysteem werd vervangen door een nominatiesysteem. De nominaties, door de jury gekozen uit werken die in het kalenderjaar 1983 waren uitgebracht, werden eind januari bekendgemaakt. In totaal werden 39 albums genomineerd. Met deze 39 lp's werd in maart en april een door de Stichting Platen 10-Daagse gecoördineerde marketingcampagne gevoerd. Deze promotionele activiteit genereerde veel aandacht en zou uitmonden in het Edison Gala Populair 1984.

Maar voor het zover was, vond op 3 april nog een bijzondere bijeenkomst plaats, waar de nominaties in de vorm van oorkondes werden uitgereikt. Zo hadden alle genomineerde artiesten (dus ook zij die uiteindelijk niet in de prijzen vielen) toch een klein aandenken.

Handel en media op wenken bediend

Het gala vond op verzoek van de handel dus al in mei plaats. Bijkomend voordeel van dit tijdstip was, dat de prijs zo actueel mogelijk zou zijn. Eerlijk is eerlijk, in het najaar waren de bekroonde werken al één tot twee jaar oud.

Overigens leidde deze nieuwe opzet niet tot spectaculair andere uitkomsten en winnaars dan voorheen. De jury bleef ernaar streven om het publiek te laten zien dat er meer was dan de hits alleen, waardoor million sellers evenveel kans op bekroning hadden als albums waarvan niet meer dan een paar honderd stuks verkocht waren.

Anders dan voorgaande jaren werden tijdens het gala niet alleen de prijzen uitgereikt, maar ook de winnaars bekendgemaakt. Dit element van spanning en uniciteit maakte het evenement ook weer interessant om als televisie-uitzending te brengen. In samenwerking met de VARA werden voorbereidingen getroffen om een gala neer te zetten dat zijn naam eer aandeed. Het werd een simultane televisie- en radio-uitzending, waarvan de immens populaire Willem Ruis de presentatie zou verzorgen.

Willem Ruis en Dionne Warwick

Edison Gala Populair 1984

Het tv-programma bestond uit evenveel onderdelen als categorieën. Elk onderdeel begon met een videocompilatie van de genomineerde lp's, gevolgd door een optreden van een van de genomineerde artiesten in die categorie. Aan het eind van dat optreden verschenen steeds twee oud-Edison-winnaars die de winnaar bekendmaakten en het beeld uitreikten. 'Een en ander met professionele tekstadviezen, een doordachte styling voor kleding, een prachtig decor en een swingend orkest', aldus het aan winkeliers verstuurd dealerbulletin van de Stichting Platen 10-Daagse.

Professionele tekstadviezen die Willem Ruis overigens op de van hem bekende kwajongensachtige wijze aan zijn laars lapte. Zo liet hij zich bij de bekendmaking van countrywinnaar Waylon Jennings ontvallen nog nooit van de beste man gehoord te hebben, wat hem niet door iedereen in dank werd afgenomen. Eerder al was hij het podium opgekomen met beelden van delfts blauwe boerinnetjes in zijn armen in plaats van met Edisons. Een kolderieke actie voor buitenstaanders, maar voor sommige betrokkenen een grove belediging. Dat blijkt althans uit het feit dat zowel projectleider Olaf Klijn, de NVPI als de Edison Stichting er achteraf op werd aangesproken.

Humor als munitie

Ruis ontpopte zich echter ook als de redder van de avond. Het programma moest worden onderbroken nadat een onbekende bij de Utrechtse politie had aangegeven dat in de zaal een bom zou ontploffen. De melding werd serieus genomen, omdat die middag ook al een bom met tijdmechanisme was aangetroffen in het stadhuis van Utrecht. Die kon onschadelijk gemaakt worden voordat hij tot ontploffing zou zijn gekomen. Er werd een pauze in de tv-uitzending ingelast, maar na een korte onderbreking kon de rechtstreekse uitzending van het gala weer worden hervat. Van paniek onder de duizend aanwezigen was geen sprake, doordat Ruis de zaak humoristisch oppakte en zo de collectieve kalme wist te bewaren.

Zoals altijd varieerden de reacties op het gala van 'perfect georganiseerd' tot 'onder de maat', maar de teneur was over het algemeen positief. Ook het bestuur van de Edison Stichting keek met tevredenheid terug op het gala. De kijkdichtheid was, mede doordat de EO op het andere net nauwelijks tegenwicht bood, hoog (liefst 48%). In één keer was het doel van de Edison Stichting bereikt: er was bijna niemand in Nederland die niet iets had gehoord, gelezen of gezien over en van de Edisons.

Toch werd volgens het verslag 'Kijkdichtheden en waarderingen' van de VARA 'in geen van de analysegroepen een waardering gevonden die voor een populair muziek- en amusementsprogramma verwacht mag worden'. De gemiddelde waardering bedroeg 6,4. Het verslag concludeerde: 'In het algemeen kan gezegd worden dat de kijkers het programma niet bijzonder op prijs stelden'.

Evenement	Edison Gala Populair
Datum	1 mei 1984
Locatie	Jaarbeurs, Utrecht
Ppresentatie	oud-Edison-winnaars
Presentatie programma	Willem Ruis
Omroep	VARA-TV

Rob de Nijs ontvangt zijn nominatie uit handen van Willem Barents

Johnny Jordaan reikt de Edison uit aan Drukwerk

Earl Klugh tijdens het gala

Een nominatie voor Youp van 't Hek

Edison Gala Klassiek 1984

De relatie tussen de Edison Klassiek en journalisten, vooral die van Luister, was tot dan toe moeizaam geweest. Zelden waren zij het eens met de keuze van de jury. Maar het moet gezegd, over de beslissing om voor de klassieke en popawards weer twee aparte evenementen te organiseren, was men vol lof. De kritiek kwam dit keer uit andere hoek. Al voorafgaand aan het gala schreef vakblad Muziekmarkt: 'Met alle waardering voor de goede bedoelingen en het gewetensvolle jurywerk, in de baaiert van artistieke informatie kan een goed bedoelde manifestatie als deze van een industrietak die allang veel van zijn glamour heeft verloren nauwelijks meer dan een moment de werkelijke aandacht trekken. Als alles goed gaat tenminste. Als veel verkeerd gaat, zal er geen gebrek aan publiciteit en leedvermaak zijn'.

Olaf Klijn uitte schriftelijk zijn ongenoegen aan vermeend hoofdredacteur Ron Heijmans over 'de ronduit negatieve, bevooroordeelde en onjuiste berichtgeving in Muziekmarkt met betrekking tot het Edison Gala Klassiek 1984'. Heijmans reageerde schriftelijk terug dat hij inderdaad de indruk had dat 'de artikeltjes geschreven zijn door een ietwat bevooroordeelde, wellicht zelfs verbitterde journalist', maar dat hij geen hoofdredacteur van het blad meer was en derhalve niet verantwoordelijk.

Filmpjes flop?

Tijdens het klassieke gala in 1984 werden gefilmde uitreikingen getoond, die Ruud Keers (hoofd afdeling Drama, Jeugd en Kunstprogramma's van de NCRV) had gemaakt. Gezien de economische omstandigheden een goed plan want je had zo met minder kosten én het gala én de winnaars in beeld.

Het idee zou de jaren daarna een eigen leven gaan leiden, maar kreeg na zijn vuurdoop de handjes van het vakblad – op zijn zachtst gezegd - niet op elkaar. Muziek & Beeld Info hekelde in een artikel met de kop 'Edison Gala Klassiek 1984 werd een fatale mislukking' vooral de afwezigheid van de Edison-winnaars bij de uitreiking. Het alternatief, 'het ongelukzalige idee waar ook ter wereld van de Edison-winnaars een filmpje te gaan maken en de betrokken onbenullige producten gedurende het gala aan het volk te tonen', viel schijnbaar niet in goede aarde.

Of de kijkers er ook zo over dachten, zullen we nooit weten. Edison Gala Klassiek 1984 haalde een kijkdichtheid van 4% (ca. 450.000 personen van 12 jaar en ouder), net te weinig om de waardering te kunnen meten. De concurrentie van Veronica had het gala parten gespeeld, maar echt slecht was de uitslag niet. Ter vergelijking: de belangstelling voor ernstige muziekprogramma's op de televisie lag op dat moment zo tussen de 1 en 4%.

Riccardo Muti

Alban Berg Quartet

Yo Yo Ma

Claudio Abbado met Ruud Keers

Gastartiest Julian Lloyd Webber

Jessye Norman

Evenement	Edison Gala Klassiek
Datum	8 november 1984
Locatie	Jaarbeurs, Utrecht
Edison-presentatie	Ruud Keers, op film, tijdens het Gala in fragmenten uitgezonden
Presentatie programma	Regina Clauwaert en Joop Koopman
Omroep	NCRV-TV